

V posledních měsících se množí případy jednání podomních prodejců, jejichž nabídky nejsou tak úplně poctivé. O psychologických tricích, praktikách obchodníků i zkušenostech poškozených už bylo napsáno mnoho. Podívejme se dnes na celou věc spíše z právního pohledu – čeho se obchodníci nejčastěji dopouštějí, jaké jim hrozí postihy a jak se dovolat svých práv.

Praxi podomního prodeje patrně není vhodné romantizovat si představami utvořenými četbou románů Oty Pavla. Podomní prodejci již dávno neprodávají jen ledničky a vysavače, nýbrž nabízejí nejrůznější finanční produkty, změny dodavatelů energií a další služby, přičemž je zřejmé, že neinformovaný spotřebitel (zejména senior či jiná osoba ve zranitelném postavení) se může, překvapen v bezpečí svého domova, snadno nechat zmást a uvázat se ke smlouvě, kterou by za jiných podmínek neuzavřel. Stát prostřednictvím zákonů tuto oblast ošetřuje právem soukromým (možnost odstoupení od takto uzavřených smluv dle občanského zákoníku) a rovněž právem veřejným, když svěřuje České obchodní inspekci a případně dalším správním orgánům dozor nad zákazem tzv. klamavých a agresivních praktik, který platí rovněž pro tento druh prodeje. Skutečností ovšem je, že dozorové orgány ne vždy umí zcela ideálně případná deliktní jednání podnikatelů (zde můžeme říci spíše podnikavců) vyšetřovat a stíhat.

Seriózní obchodník na vás netlačí, nechává dost času na rozmyšlenou.

Podomní prodej energií: Kde bývá problém?

Nejdříve si projděme seznam nejčastějších „háčeků“ a triků, které na vás při jednání s podomním prodejcem energií mohou číhat:

- Pokud jde o cenu, pamatujte: Mezi energetickými společnostmi panuje konkurence a někdy se může stát, že některé z nich „opticky“ zvyšují úspory v nákladech. Na účtech, v obvyklém obchodním styku i v běžné mluvě se nejčastěji uvádějí ceny za kilowatthodinu (kWh). Pokud vám někdo nabízí ceny za megawatthodinu (tedy jednotku 1000x větší), čísla vypadají lépe. Skutečný rozdíl v ceně je však zanedbatelný.
- Častým trikem je nadhodnocení spotřeby. Běžná domácnost například spotřebuje za rok 3 000–5 000 kWh elektřiny. Prodejce vypočítává očekávanou úsporu z nerealistických čísel.
- Může dojít i k situaci, kdy prodejce skutečně nabízí mimořádně výhodnou cenu elektřiny, nenápadně však přiúčtuje „aktivační poplatek“, „administrativní náklady“, případně účtuje vysoké ceny za služby, které seriózní dodavatel poskytuje zdarma.
- Platí cena skutečně pro celé období? Můžete uzavřít smlouvu na 3 roky, výhodné ceny ale třeba platí jen první rok.
- Mohou vás čekat různé mimořádné poplatky: Vysoké přírážky za pozdní platby, smluvní pokuty, poplatek za odstoupení... Pokud dodavatel zvýší cenu nebo změní podmínky, můžete odstoupit bezplatně. Jiné poplatky ale zákon nezakazuje.
- Nepoctiví obchodníci většinou neposkytují svým zákazníkům příliš komfortní zázemí a zákaznický servis běžný u jiných dodavatelů.

Kolik máte času na odstoupení?

Jenže nevýhodnou smlouvu už jste uzavřeli a později jste si to rozmysleli. Co teď? Zákon na takové situace pamatuje a dává na odstoupení různé lhůty:

- Pokud je smlouva uzavřena mimo provozovnu (tedy typicky s podomním prodejcem), můžete bez udání důvodu odstoupit do 14 dnů od uzavření smlouvy.
- Pokud je smlouva uzavřena mimo provozovnu a ještě ze smlouvy nebylo plněno (tedy stále odebíráte elektřinu či plyn od původního dodavatele), máte na odstoupení 1 měsíc.
- O tomto právu na odstoupení musíte být písemně informováni. Pokud informováni nejste, pak máte na odstoupení celý 1 rok.

Výše uvedená 3 pravidla jsou upravena v § 57 občanského zákoníku a platí (až na drobné výjimky) pro jakýkoliv domovní prodej, tedy např. i prodej nádobí apod. Ovšem pozor! Pokud jste obchodníka sami pozvali, právo na snadné odstoupení nemáte.

Snadné je i odstoupení od smlouvy, pokud dodavatel zvýší cenu elektřiny či plynu. To se týká i smluv na dobu určitou (§ 11a energetického zákona):

- Pokud vás dodavatel o zvýšení ceny informuje alespoň 30 dnů předem, můžete odstoupit od smlouvy (nejpozději však 10 dnů před samotným zvýšením, tedy pokud se cena zvyšuje k 1. říjnu, musíte odstoupit nejpozději 20. září).
- Pokud vás dodavatel o zvýšení ceny neinformuje, máte na odstoupení 3 měsíce.

Jestliže se na vás nevztahuje žádná z výše uvedených výjimek, pak záleží na typu smlouvy.

- Pokud jste uzavřeli smlouvu na dobu neurčitou, můžete ji vypovědět kdykoliv. Zde je výpovědní lhůta obvykle 3 měsíce a běží od 1. dne následujícího měsíce (např. podáte-li výpověď v září, smlouva zaniká k 1. lednu).
- Pokud jste uzavřeli smlouvu na dobu určitou (tedy např. na 2 roky), pak je odstoupení komplikovanější, často je třeba v přesném termínu podat výpověď předem, popř. jsou v některých případech za odstoupení účtovány poplatky.